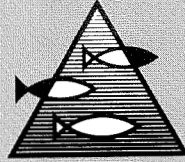

Nf

els. 2

HAVFORSKNINGS *nytt*

Nr. 11 1992

Gode
sildeår?

Mot sildefiske "av god, gammel årgang"?

Fra slutten av 1990-årene kan vi oppleve sildefiske av "god, gammel årgang" - dersom de relativt tallrike ungsild-årsklassene som nå svømmer i havet, får lov til å vokse opp. De tre årsklassene 1989-91 teller etter Havforskningsinstituttets målinger rundt femti milliarder individer, og det ser ut til at også årets sildegyting har vært vellykket. Med et godt ungsildvern kan gytebestanden av norsk vårgytende sild - i dag rundt to millioner tonn - bli tre til fire ganger så stor i løpet av de neste fem til seks år, og dermed gi grunnlag for et betydelig sildefiske.

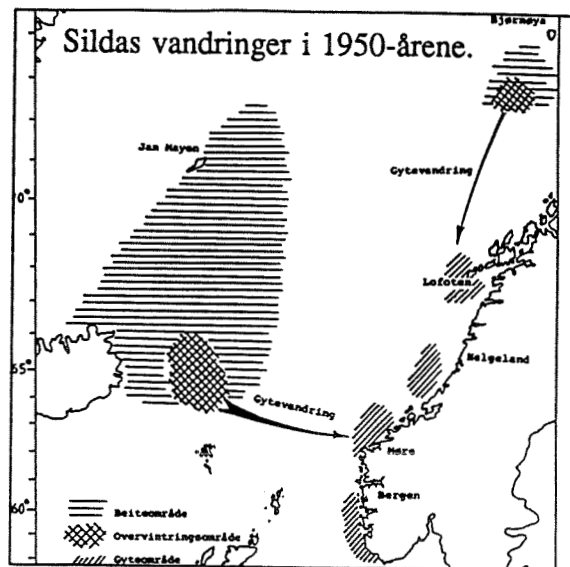
Havets sølv

Sild har fra gammel tid vært en hjørnestein i norsk fiskerinæring, og har hatt avgjørende betydning for næringsliv og bosetting langs kysten, spesielt på Vestlandet. I en nyttårshilsen til sine lesere i året 1860 har Stavanger Amtstidende følgende tre store ønskemål for det nye året: Fred, arbeid og sild. Historien viser hvor viktig silda var for folket som bodde langs kysten. Den sølvglinsende silda var havets sølv i dobbel forstand.

Utbredelse og vandringer

Under normale forhold beiter den voksne silda i Norskehavet om sommeren, og gyter på kysten av Vestlandet om vinteren. Sildas yngel vokser opp langs Norskekysten og i Barentshavet. Den blir kjønnsmoden etter 4-6 år. Silda er planktoneter og er spredd over store områder i beiteperioden.

I 1950-årene samlet den seg om høsten i et overvintrings-område øst av Island og begynte gytevandringen mot Norskekysten

ved årsskiftet. Første-gangs-gyterne fra Barentshavet overvintret sør av Bjørnøya. Gytefeltene strakte seg fra Lindesnes til Lofoten.

Grunnlag for store fiskerier

Før sildestammen ble nedfisket i 1970 var vintersildfisket på Vestlandet det viktigste. Det begynte med storsildfiske i januar-

1809/93

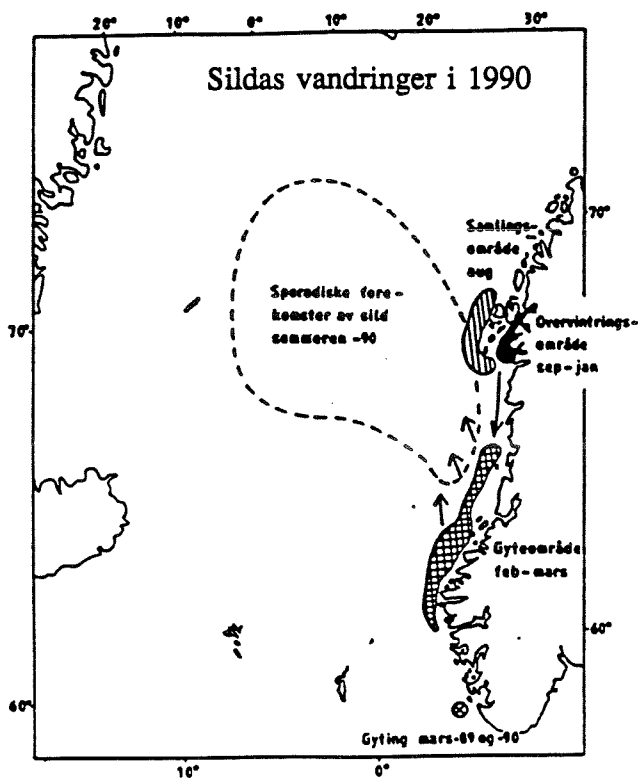
februar og ble avsluttet med vårsildfisket i mars-april. Det ble også fisket en del voksen sild (islandsild) i Norskehavet om sommeren. Om høsten ble det fisket mye feitsild i Nordland og Troms, og store mengder mussa og bladsild ble fisket i fjordene hele året og brukt som råstoff for mel- og oljeproduksjon.

"Folkevandring" av ufattelige dimensjoner

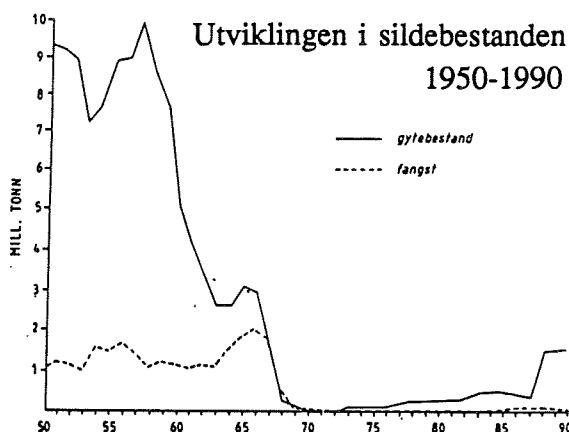
Når silda slo til, ble alt næringsliv og vikrsomhet i kystsamfunnet berørt. Det som utløste aktiviteten var en sildevandring fra havet av ufattelige dimensjoner. I 1950-årene var sildebestanden omlag 10 millioner tonn, og det er ikke lett å fatte hvor mye 10 mill. tonn sild egentlig er. Omregnet til mennesker tilsvarer det i vekt 200 millioner mennesker eller 50 ganger vekten av Norges befolkning. Denne enorme "transporten" av biomasse fra Norskehavet som gytevandringen medførte gjorde Vestlandskysten til et av verdens rikeste fiskefelt.

Sildeperioder

Historien forteller om perioder med gode og magre år i sildefisket. Fra 1870 til

århundreskiftet var det lite sild på Norskekysten, og dette skyldtes utvilsomt naturbestemte forhold. Fra begynnelsen av 19-tallet og frem til 1960 var sildebestanden stor og produktiv, men tallrikheten varierte sterkt på grunn av lange perioder med dårlig rekruttering. 1950-årene var en slik periode, og i begynnelsen av 1960-årene var den voksne bestanden sterkt redusert. Ungsildebestanden var imidlertid tallrik fordi årsklassene 1959-1960 var sterke. Nå økte imidlertid beskatningen dramatisk, og i 1970 var sildebestanden nesten helt oppfisket. Den siste gode sildeperioden tok således slutt som følge av økt beskatning. Siden har sildefisket vært regulert, og bestanden er nå omlag 2 mill. tonn.

På terskelen til en ny, god sildeperiode?

Da silda forsvant, brøt også det naturlige vandringsmønsteret sammen og silda har siden oppholdt seg i norske farvann hele året. Den store planktonproduksjonen som er det naturlige næringsgrunnlaget for silda foregår i havet mellom Island og Jan Mayen, og en stor bestand av vandrende sild er derfor nødvendig for at vi igjen skal få en god sildeperiode på Norskekysten. Etter hvert som sildebestanden har vokst, er utbredelses-området utvidet, og de to siste årene er silda igjen blitt observert ute i Norskehavet om sommeren. Samtidig er det registrert mye ungsild i Barentshavet. Det er således tegn som tyder på at vi nå står på terskelen til en ny god sildeperiode.

(August 1992)